

A NAGYKAPOSI MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ KIADVÁNYA, 7. évfolyam, 1. szám, 2019. április 5.

Erdélyi János emlékezete Nagykaposon

A hagyományápolás soha nem öncélú. Benne rejlik az a kinyilatkoztatott vagy rejtett meggyőződés, hogy a megőzésre fölvállalt hagyomány által az egyén vagy a közösség eleink bölcs, illetve annak tartott szokásai, munkája, eredményei révén e hagyomány örzőjeként gazdagítja önmagát. Ötvenéves kihagyással, 1964-ben indult el újból Nagykaposon az a hagyományörző kultusz, amely mindjárt a kezdet kezdetén rendkívüli pezsgést vitt városunk és környékünk kulturális életébe. Erdélyi János munkásságának fokozatos megismerése arra ösztönzött bennünket, hogy tudatosan végiggondoljuk azokat a teendőket, amelyeket az Erdélyi-megemlékezés ürigyén el kell végeznünk, s ennek folyamánaképpen a következő felismerésre jutottunk: városunk születte ne legyen csupán ereklye, a megemlékezések ne szolgáljanak csak felmondandó, szövirágokkal megtűzdelt szónoklatok színhelyéül, hanem váljon tettekre ösztönző tényezővé. Szerencsére hamar felismertük Erdélyi gondolatainak a mához is szóló aktualitását; kerestük és megtaláltuk bennük az elvégzendő feladatokat, megvalósítandó szándékokat.

Gézi Lajos

(idézet az Erdélyi János emlékezete című kiadványból, 1989)

Erdélyi János

Hazafi-dal

(*Marczius 20-dikán, midőn Pest megye gyűlésén a szabad föld kihirdettetett*).

Elmegyek én katonának ízibe,
Nem bizom az országot más kezire,
Szabad a föld! lesz annyi talpam alatt,
Hogy megállom, hogy megállom a sarat.

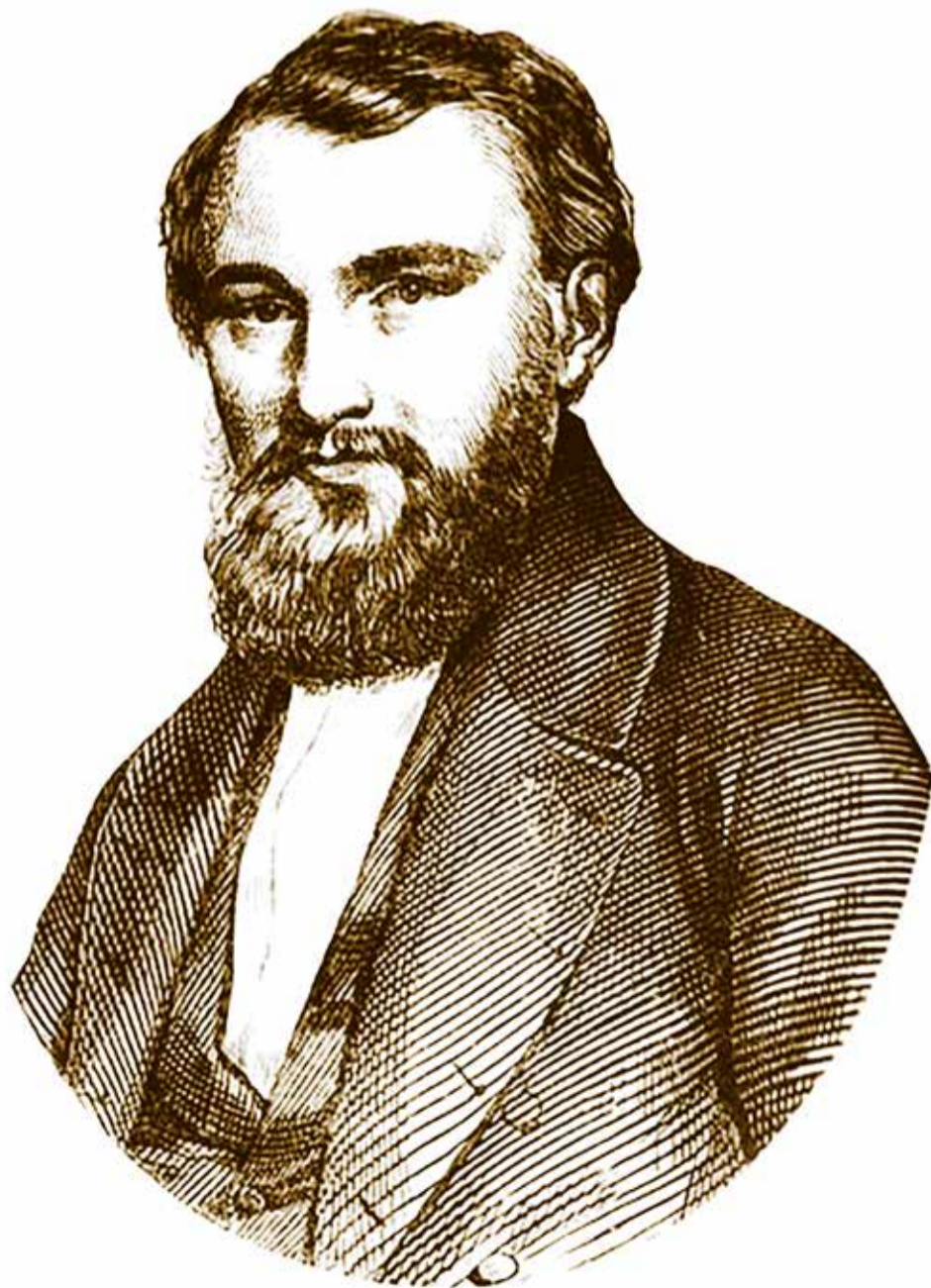
Hí a szép szó, hívogat édes hazám,
Jó az isten, paripát is ad alám.
Nem nehéz a fegyver, édes magyarom!
Ha magam is, ha magam is akarom.

Rajta vitéz! int az idő szaporán,
Mondott szóbul ért a magyar igazán.
Mondott szónak messzi elmege a hire,
Álljunk a szó, álljunk a szó végire.

Jöjön akkor, a minek még jöni kell,
Ott leszünk mi, a hol aztán lenni kell.
Egy életünk, egy halálunk bizonyos;
Egyesüljünk, egyesüljünk rajta most!

Ez az ország mindenikünk hazája,
Felszabadult, a ki volt is, árvája.
Hadd szakasszuk minden rosznak a végét,
Elfeledjük, elfeledjük a régít.

S hogy ne mennék katonának szabadon?
A mikoron magam is ugy akarom.
Hadd őrizze kuvasz otthon tanyámat,
Magam őrzöm, magam őrzöm hazámat.

Életmesék – Élő történelem-mozaikok az Ung-vidékről

A TANDEM nonprofit szervezet és a Nagykapos és Vidéke Társulás 2019. március 4-én, hétfőn szervezte meg az Életmesék – Élő történelem-mozaikok az Ung-vidékről című kötet bemutatóját a Nagykaposi Magyar Közösségi Házban.

A Csallóközhöz, Gömörhöz, Nógrádhoz, Pozsonyhoz és Szenc környékéhez, illetve Bodrogközhöz kapcsolódó kötetek után itt a TANDEM Életmesék-sorozatának hatodik kötete. A küldetése változatlan: az élettörténeti interjúkon keresztül összekapcsolni egymással az egyes generációkat, és újabb történelem-mozaikokkal színesíteni a szlovákiai magyar társadalmi emlékezetet.

Sok-sok órányi felvétel és több száz oldalnyi szö-

veg született azokból az interjúkból, amiket közel 40 idős férfival és nővel készítettünk 2018 júniusában az Ung-vidéken 15 településen. (Abara, Bés, Budaháza, Csicsér, Deregyő, Dobóruszka, Kaposkelecsény, Kisráska, Mátyócvajkóc, Mokcsamogyorós, Nagykapos, Nagyszelmenc, Nagyráska, Szirénfalva, Vaján). Legfiatalabb interjúalanyunk 63 éves volt, a legidősebb pedig 93. Felkeresésükben helyi önkéntesek voltak segítségünkre.

Ebből a terjedelmes anyagból válogattunk az emberi élet, illetve a szlovákiai magyar társadalom történetének fordulópontjaihoz kapcsolódó meghatározó élettörténet-részleteket, amelyek betekintést nyújtanak a 20. századi Ung-vidék makro- és mikrotörténelmébe egyaránt.

Az Életmesék továbbra is inspirálni szeretné olvasóit arra, hogy kezdeményezzenek beszélgetést saját felmenőikkel, idős rokonaikkal, ismerőseikkel, mert ezáltal nem csupán a mesélőt és annak életútját ismerhetik meg, hanem a család, a rokonság, a közösség múltjába is betekintést nyerhetnek. Ez pedig segíthet saját magukat is jobban megismerni és megérteni. A projekt célja az is, hogy népszerűsítse az élményalapú, rendhagyó történelemoktatást és az „oral history”, azaz az elbeszélő történelem beépítését az oktatásba. Mert az elbeszélő által megélt valóság nem csupán kiegészíti a tankönyvekből ismert eseményeket, hanem személyesebbé is teszi, ezáltal pedig segíti azok befogadását és megértését.

(TANDEM)

ÜNNEPI MEGEMLEKEZÉS NAGYKAPOSON

AZ 1848/49-ES FORRADALOMRÓL ÉS SZABADSÁGHARCRA

A megemlékezés délelőtt vette kezdetét a Magyar Közösségi Házban, ahol a nagykaposi óvoda szervezésében szavalóverseny zajlott az Ung-vidéki óvodások részvételével. A versenyt megelőzően a nagykaposi óvoda kis huszárjai és leányai lelkesen mutatkoztak be ünnepi műsorukkal, mely magával ragadta a közönséget. Ezt követően a háromtagú zsűrit nagy feladat várta, hisz szebbnél szebb szavakat hallhattak, melyek közül dobogósokat kellett választaniuk. A résztvevő gyerekek örömeire azonban a zsűri úgy döntött, hogy mindenki győztesen, ajándékokkal és elismerő oklevelekkel mehetett haza.

A délutáni városi ünnepségnek már hagyományosan a Művelődési Központ adott helyet, mely színültig megtelt az ünneplő közönséggel. Az ünnepi program az új tagokkal bővült Erdélyi János Vegyeskar műsorával vette kezdetét. A kórust vezényelte Baloghné Domonkos Malvin, a Harangok dalában szólót énekelt Koczur Eszter és zongorán kísért Ádámosy Gábor.

Az egybegyűlteket a Csemadok Nagykaposi Alapszervezete nevében Lakatos Denisza köszöntötte. A köszöntőt követően ünnepi beszédet mondott Faragó Csaba, az Európai Néppárt, ifjúsági szervezetének volt alelnöke, aki beszédében hangsúlyozta a szabadság és a bátorság fontosságát nemcsak a szabadságharc és forradalom idején, de 171 év eltelté után is. „48 arra emlékeztet minden magyar embert, Kárpát-medencén innen és túl, hogy szabadság csak ott van, ahol elég bátrak az emberek, hogy kiálljanak az igazságért és legyőzzék a hazugságot.... Százhetvennégy évvel ezelőtt mi magyarok voltunk a legbátrabb polgárai Európának. Kiálltunk és egyenes gerinccel azt mondtuk: a szabadság jelenti az életet, ezért az életünket is feláldozzuk érte, ha kell.“ A program folytatásában színvonalas ünnepi műsoraikkal fellépett a FABOTÓ Citerazenekar, Fazekas István vezetésével, majd a Cantabile kamarakórus, melyet Barkó Zsuzsa vezényelt. Ezt követően a Komócsa néptáncgyűttes Bodrogközi táncokat adott elő.

Az ünnepi műsort az Erdélyi János Alapiskola volt és jelenlegi diákjainak fergeteges és álló tapssal kísért ünnepi programja zárta. A műsorban szólót énekelt Szalai Zsófia és Urbán Csongor. Zongorán Tóth Ingrid, a Művészeti Alapiskola igazgatónője, hegedűn Choma Manuela, a Művészeti Alapiskola tanárnője, citerán Fazekas István, gitáron Kanóc Zoltán kísérték a műsort. A műsort betanította Fazekas Lídia, Urbán Emőke és Szunyog-Simon Tünde, akiknek megérdemelten járt az elismerés a színvonalas műsorért.

A megemlékezés Petőfi szobrának koszorúzásával ért véget.

Balczó András teltházás előadása a nagykaposi Magyar Közösségi Házban

A Nagykapos és Vidéke Társulás meghívására Ung-vidékre látogatott Balczó András, háromszoros olimpiai bajnok, tízszeres világbajnoki aranyérmes öttusázó, a Nemzet Sportolója.

Balczó Andrást Nagykaposra barátai: Kun Ferencz a Rákóczi Szövetség alelnöke, Lukács Ferenc volt labdarúgó játékos és Ricardo Vallejo volt spanyol labdarúgó kísérték, akikkel az előadást megelőzően megtekintették Ung-vidék történelmi kincseit. Többek között ellátogattak Dobóruszkára, ahol a hős várvédő szarkofágjánál rótták le kegyeletüket, megtekintették Nagyszelmecen a kettévágott falu torzó székelykapuját, valamint Kaposkelecsényben az épülő tájházat, ahol Varga Tibor polgármester fogadta őket.

A nagykaposi Magyar Közösségi Ház zsúfolt előadótermében az olimpiai bajnokot az Erdélyi János Vegyeskar rövid ünnepi műsorával köszöntötte, majd Gabri Rudolf, a Nagykapos és Vidéke Társulás elnökének köszöntő szavai hangzottak el. Ezt követően Kun Ferencz vezette fel az előadást. Elmondása szerint Balczó András példakép, különleges ember... Miben rejlik ez a különlegessége?

Balczó András szerint „a sorsom úgy alakult, ahogy nem szerettem volna, de így lett jó.” Először 13 éves korában merült fel benne, hogy öttusázó világbajnok lesz. Ez ösztönözte, hogy elkezdjen sportolni. Azt gondolta, ha nyerne egy öttusa világbajnokságot, akkor az olyan boldogságot adna neki, amit senki nem vesz el tőle. 1956-ban került Budapestre, ahol a Csepel SC sportolója lett. Ezt követően gyorsan megindult a sikeresége.

Balczó András Nyíregyházán nőtt fel. Evangélikus lelkész édesapja hatására gyerekkorában sokat járt istentiszteletre, ennek ellenére 1956-57-ben sokszor azt gondolta, hogy Isten nem létezik, amiről a sporttársai és edzői is így vélekedtek. „Majd 1962. június 1-jén jött az egyértelmű két szó: Isten van.” Ekkortól jöttek a sikerek a világbajnokságokon. Az öttusában nyert ötödik világbajnoki aranyérem után azt mondta: „Na és, most mi van!” A siker nem hozta meg azt a boldogságot, amit várt volna, ezért úgy gondolta nem érdemes erőlködni. Az előadás alatt részletesen elmesélte azt is, hogy milyen lelki vívódások közepette nyerte meg az 1972-es müncheni olimpiát.

Miután 1973-ban visszavonult, nem volt könnyű az élete. Mindenféle képesítést megszerzett, hogy továbbadhassa a tapasztalatát, de mivel nem volt párttag, nem kapott megfelelő állást. Végül az Országos Lótenyésztési Felügyelőséghez jelentkezett belovaglósnak, ahol 6 évig dolgozott.

10 évig várt, hátha alkalmazják, végül belátta, hogy nem akar már többet öttusázással foglalkozni.

A családi életét tekintve elmesélte, hogy első házasságából nem született gyermeke. Jelenlegi feleségével – Császár Mónika tornásznővel, aki a müncheni olimpián bronzérmes nyert – 12 gyermeket, 6 fiút és 6 lányt, neveltek fel. A családfő a budakeszi házukat saját maga

építette, még a benne lévő bútorokat, ajtókat is ő készítette. Sokszor volt, hogy éppen azon gondolkodott, honnan szerez pénzt, de mindig jöttek a segítségek, „az Isten finanszírozott bennünket...”. Egy példát el is mondott: „A Prima Primiissima díjat, amit kaptam volna, nem fogadtam el... Van, aki elfogadhatja, de van, akinek nem szabad elfogadnia. Én ezek közé tartozom. Írtam egy levelet a felajánlónak, hogy megértésüket kérve tisztelettel köszönöm, de a díj elfogadása ellenkezne a meggyőződésemmel. A visszamondást követően kilenc hónapra telefonált egy ügyvéd, s elmondta: »XY hagyatékát gondozom, aki meghalt 86 éves korában, és a végrendeletében a lakását önre hagyta.« Megkérdeztem, kicsoda az illető. Mondtam: soha nem láttam, valami félreértés van. Azt mondta: ennek ellenére. Eladtuk a lakást, s a lányainknak be tudtuk segíteni a lakásvásárlásba, köveket tudunk lerakni, ahová a mi házukban addig nem futotta, redőnyöket csináltattunk. Öt éven keresztül sok mindenen változtatott az örökösök. Kiderült, hogy Kondor Katalin műsorát, amely minden vasárnap egytől kettőig volt, s amelyben egy alkalommal velem készült interjú, ez a hölgy végighallgatta, utána megírta a végrendeletét. Az Isten engem így dédelget.”

Balczó András előadása zárásaként még annyit mondott: „Öröm az, hogy az Isten engem erre a helyre állított.”

Az őszinte, szeretettel, hittel, a Bibliából és költőktől való idézetekkel gazdag előadást a közönség álló tapsal és egyházi énekkel köszönte meg. A Magyar Közösségi Ház nevében Balczó Andrásnak Gabri Rudolf a Nagykapos és Vidéke Társulás elnöke és Lakatos Deniza a magyar ház munkatársa mondott köszönetet. Az előadás után a megjelentek Gabri Lóránt Ferencváros sportrelikviáiból nyílt kiállítását tekinthették meg. A kiállítás két hétig volt megtekinthető a Magyar Közösségi Házban.

A rendezvény a Bethlen Gábor Alapítvány és a Rákóczi Szövetség támogatásával valósult meg.

Gabri Rudolf, Lakatos Deniza

3 FOLYÓ, 2 ORSZÁG, 1 RÉGIÓ – KULTURÁLIS SZERVEZETEK HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSI HÁLÓZATA

A Nagykapos és Vidéke Társulás valamint a sárospataki Kult-túra Közművelődési és Idegenforgalom Fejlesztési Alapítvány 2019. áprilisában közösen megkezdik az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretén belül a Kisprojekt Alapnál támogatott „3 folyó, 2 ország, 1 régió – Kulturális szervezetek határon átnyúló együttműködési hálózata (CULTNET)” című, FMP-E/1801/4.1/001 reg. sz. pályázatuk megvalósítását.

A projekt révén a régiók kultúrájának társadalmi és gazdasági fejlődésének támogatásához,

a határmenti régiók versenyképességéhez és munkahelyteremtéséhez, a kulturális sokféleség hétköznapi emberek felé irányulásának elősegítéséhez járulunk hozzá. Eredményként egy kulturális szolgáltató hálózat épül ki, mely a kulturális tevékenységek iránti kölcsönös tiszteletet és a kulturális szervezetek közötti párbeszédet erősíti a határmenti régiókban.

A projekt közvetlen célcsoportjai a működő és a jövőben létrejövő kulturális szervezetek képviselői, alkalmazottai, önkéntesei, akik a hálózatban összehangolják a tevékenységeiket és így a célcsoportjaik szükségleteit maximális szinten kielégítik. A hálózat nagyobb nyilvánosságot mozgat meg, ezáltal növelve a térségben megvalósuló rendezvényeken való részvételt a lakosság felől.

A hálózatban felhalmozódott tapasztalatok biztosítják a tagjaiknak a határon átnyúló együttműködés előnyeit: viszonyosság, egymástól való tanulás és közös alkotás.

Lakatos Deniza

Eseményeink képekben

A leleszi premontrei apátság története

a 2014. júniusi számban megkezdett könyv folytatása

II. József premontrei rendet érintő felosztató rendelete (1787) megkövetelte a rendház vagyonának az összeírását is. A leltárból információt szerezhetünk a rend tulajdonában lévő épületekről. Az összeírásban a következő ingatlanok szerepelnek: a konvent épülete, templom, temető, amely észak felől állt szomszédságban a rendház épületével, falazott ólak, fürdőház, kocsiszín, magtár, virágoskert üvegházzal, nem messze tőle királyi út, a Latorca folyón pedig hajókikötő.¹ 1802-ben a rend I. Ferenc től újra engedélyt kapott a működésre. Az itt készült jelentésből azt is megtudjuk, hogy az épület felújításra vár, de lakható állapotban van, mert a tetőt az egyházi alaptól felújították. A templom állapota jó, de a tetőszerkezete cseréjére szorul. A tornyot 1792-ben elpusztította egy heves szélvihar, ezért a legkisebb költségek mellett szükséges az újjáépítése. A templom burkolatkövet Szenteseből származó négyoszög formájúra alakított természetes kövekből kellett újra lerakni. A jelentésből azt is megtudjuk, hogy a templom átkerült az egyházközség kezelésébe, de továbbra is a konvent birtokolta az újjáépített parókiát, falazott ólakat, kocsiszínt, kántorlakást, az iskola épületét, magtárakat, majort, az erdészlakot, mesterműhelyt, a mester lakását, az üres malmot és az öreg négykeres malmot, a latorcai kikötőt, két gyümölcsösökert, virágoskertet és az elkerített legelőket.²

I. Ferenc rendelete új irányt szabott a premontreiek életében. Az oktatás és nevelés keretén belül határozta meg a rend további működését. A leleszi konventre is új feladat hárult, a nyugdíjba vonult rendtagok és tanárok töltik majd itt utolsó éveiket és megérdemelt pihenésüket. A rendház bár lakható volt, de a rendeletnek megfelelően átépítésre várt.

Michaela Kalinová tanulmányából megtudjuk, hogy elkészült két tervezet a rendház teljes átalakítására. A Jászóval egyesített leleszi és nagyváradhegyfoki konventek akkori prépostja, Zasio András (1802-1816) lelkes szorgalmazója volt az átépítésnek. Az 1816-ban bekövetkezett halála közbejárt abban, hogy bár a tervrajzok elkészültek, de sohasem kerültek megvalósításra. A megvalósulatlan tervek ellenére is elkerülhetetlen volt bizonyos belső átépítés.³

Az egyik átépítésre vonatkozó tervezet kidolgozója 1814 és 1815 között Anton Diensl és megrajzolója Paul Kuschang volt. Ezen akvarell tervek kevésbé voltak kidolgozottak.⁴ Ezzel szemben Joannes Ippisch 1816-ban aláírt konventre vonatkozó akvarelljei részletesen szemléltetik a „jelenlegi” és tervezett viszonyokat, sőt, az átépítéssel kapcsolatos kiadásokra vonatkozó árkalkulációval is ellátottak. A tervező nemcsak a rendház klasszicista stílusú homlokzatának tervrajzát festette meg a négy égtáj felőli nézetben, de megrajzolta az épület

akkori, tehát mai kinézetének homlokzatait is. Ezenkívül a három szint helyiségeinek alaprajza azért is felbecsülhetetlen kincs, mert az alaprajzok a termék jelenlegi és jövőbeli funkcióját egyaránt tartalmazzák. Tehát Ippisch rajzai a következő tervezetből állnak:

- a kolostor északnyugati részének korabeli térbeli ábrázolása
- a kolostor ugyanezen részének a felújítás utáni térbeli ábrázolása
- a négy külső homlokzat korabeli és az átépítés utáni nézete
- a három szint alaprajza kijelölve a tervezett építészeti beavatkozásokkal
- a sekrestye keleti részén tervezett kripta/temetkezési kápolna tervrajza
- a templomtorony homlokzatának alternatív megoldása
- a templom három szintjének alaprajza az új tetőszerkezettel⁵

Az tervezet legszembeütőbb pontja, hogy a kolostori részt klasszicista, míg a Szent Kereszt templomot neogótikus stílusban szeretné átalakítani. Az Ippisch-féle terv alapján a templom jelenlegi bejárata és előtere teljesen megszűnne, az új bejárat a torony déli része felől nyílna. A régi bejárat helyét három gótikus ablak foglalná el. A templom régi ablakait is újakra cserélné, és minden támpillér közé a teljes homlokzatot betöltő gótikus ablakot helyezne. A kripta a szentély alá lenne áttéve, ahová nemcsak az udvarról, hanem a szentélyből is nyílna bejárat. A régi kriptát, mely déli irányból kapcsolódott a templomhoz, megszüntetné. Valószínűleg az említett sírboltot még a XIX. században lebontották, mert még a legidősebb lelesziek sem emlékeztek a temetkezési hely létezésére.

A XIX. századi konvent földszintjén dolgozószoba, pékség, a kiszolgáló személyzet számára szoba, hajdú- és zselérszoba, gazdasági vezetői lakás, régi kápolna és különböző kamrák foglaltak helyet. A földszinten szerettek volna létrehozni egy új téli időszakban használt ebédlőt, közel a pékséghez. A szobákat úgy alakították volna át, hogy a kályhát a folyosóról tudták volna fűteni. Sajnos, a legfontosabb átalakítás sem vált valóra. Az 1816-os alaprajzokon a tervező a kápolna mellett lévő emeletenkénti illemhelyeket a déli szárnyba tette volna át. Ezek az árnyékszékerek okozták a kápolna állandó nedvességét, és az északi freskók majdnem teljes pusztulását.

Az első emeleten a rendház hivatali helyiségei foglaltak helyet, itt őrizték a levéltár anyagát, a rendház értékeit, és ezen az emeleten volt berendezve a prépost és az adminisztrátor lakosztálya is. A második emelet alaprajza főleg hálószobákat jelöl, bár a tervezet egy nyári ebédlő kialakítását is javasolja.⁶

1947-ben a rendház berendezése még sértetlenül megvolt úgy, ahogyan azt az utolsó papok itt hagyták. A berendezés az egyház gazdagságát tükrözte. Különösen kiemelkedett a második emeleten lévő ebédlő. Közepén hatalmas ovális tölgyfaasztallal, magas támlájú, faragott székekkel. Az ajtótól jobbra, a fal mellett állt a tálalóasztal, és a tetején a csaknem mennyezetig érő pohárszék. A falakon sűrűn egymás mellett ember nagyságú olajfestmények, melyek régi apátokat, főpapokat, egyházi személyeket ábrázoltak, akik valamikor a rendházhoz tartoztak. Az ebédlő nagy ablakai a falu felé néztek.

1 Žažová 2012
2 uo.

3 Kalinová 2012
4 uo.

5 uo.

6 Kalinová 2012

Lezajlott a XXVIII. Tompa Mihály szavalóverseny járási fordulója

A nagykaposi Magyar Közösségi Házban 2019. március 6-án az Ung-vidékről összesen 46 alap- és középiskolás tanuló méretette meg magát 4 kategóriában versenyezve vers, illetve próza műfajban.

Az országos elődöntőre továbbjutott versenyzők:

I. kategória vers:

Ignác Tamás, Dioszeghy Bence

I. kategória próza:

Kraus Csongor Kende, Kaszonyi Kristóf

II. kategória vers:

Rezeš Sylvia, Kočíš Bettina

II. kategória próza:

Kozma Mihály, Boczán Anna Fruzsina

III. kategória vers:

Kondor Evelyn, Géczi Máté

III. kategória próza:

Kraus Viktor Máté, Palágyi Karina

IV. kategória vers:

Varga Antónia

IV. kategória próza:

Tóbiás Zsombor

Lakatos Deniska

Beszámoló a Csemadok Nagykaposi Alapszervezetének évzáró üléséről

2019. január 27-én az Erdélyi János Vegyeskar ünnepi műsora, majd nem rendhagyó módon Ádamosy Gábor a Petőfi Sándor Program ösztöndíjasának a Magyar Kultúra Napja alkalmából tartott ünnepi beszéde nyitotta meg az évzáró ülést.

A 43 fő jelenlétében zajló rendezvényen elhangzottak az Alapszervezet évi tevékenységéről és pénzügyi helyzetéről, majd az Erdélyi János Vegyeskar tevékenységéről szóló beszámolók. Ezt követően Gabri Rudolf elnök a 2019-es évi programok ismertetése mellett többek között részletesebben kitért a Csemadok 70. évfordulója alkalmából rendezett országos és helyi szintű ünnepek lebonyolítására is.

A Csemadok Nagykaposi Alapszervezetének 2019-es évi programjai:

Január:	Évzáró közgyűlés
Február:	Balczó András olimpikon előadása
Március:	Életmesék c. könyv bemutatója
Tompa Mihály szavalóverseny járási fordulója
A Csemadok 70. évfordulójának országos ünnepe
Érsekújváron
Március 15-i ünnepség
Április:	Erdélyi János Napok
Kitelepítettekre való megemlékezés
Május:	A Csemadok 70. évfordulójának helyi ünnepe
Hagyományos Csemadok-nap, majális
Június:	Az Összetartozás Napjára való megemlékezés
Augusztus:	Augusztus 20-i ünnepség
Szeptember:	Mécs László Emléknepok
Október:	Megemlékezés az elhurcoltakról
Az 1956-os forradalomról való megemlékezés

Az évzáró ülést a Komócsa citerazenekar jó hangulatú műsora zárta majd a résztvevő tagok egy kis frissítő mellett még szabadon folytatták a beszélgetést.

Lakatos Deniska

Rólunk írták ...

Dobó István emlékének ápolásán fáradozva

Varga Lászlót beszélgetésünk előtt nem ismertem, de hamar kiderült, hogy nem egy szószátyár fajta. Keveset beszél, de amit mond, annak súlya van. Talán az is közrejátszott ebben, hogy a nagyszemlenci alapiskolás évek után Kassára került a magyar ipariba, amely akkoriban híres volt az ott folyó minőségi nevelésről. Tanulmányait a kassai Műszaki Egyetemen folytatta. A Csemadokkal, amely megalakulásának 70. évfordulóján közművelődési díjjal tüntette ki, először középiskolásként találkozott, amikor részt vett a Fábry Zoltán-vetélkedőn, és ott az országos elődöntőig jutott.

Írta: Zsebik Ildikó, ma7.sk
2019. január 27.

Még ma is élénken él az emlékezetében, hogy a zsűri elnöke Duba Gyula volt. Varga László hűséges ember, hiszen tanulmányai befejezése után visszatért gyökereihez, az Ung-vidékre, és máig műszakvezetőként a vajáni hőerőmű alkalmazottja, 1985-től pedig a Dobóruszkai Csemadok Alapszervezet elnöke. Az alapszervezetnek ma is körülbelül 100 tagja van, és vezetőségében olyan tagok foglalnak helyet, akik segítik és támogatják munkájában.

A Galántán kapott díj élete első kitüntetése—mondja szerényen— bár úgy hiszi, az elismerés nemcsak neki, hanem az egész alapszervezetnek szól. Amikor átvette elődeitől a munkát, elsősorban a Thália Színház vendégszerepléseit támogatták, kirándulásokat szerveztek, illetve Dobó István

várvedő emlékének ápolására próbáltak fókuszálni. 1990-ben született meg az ötlet: vegyék fel a kapcsolatot az egri vármúzeummal. Talán kevesen tudják, hogy Mikszáth Kálmán Különös házasság című regényének főhőse, gróf Buttler János dobóruszkai földesúr volt, aki ugyan nem erőszakkal kötött feleségével házasságot, de tény, hogy—akár az egyház megvesztegetése által is—szeretett volna tőle elválni. Ezért a Dobó-szarkofág fedőlapját az egri egyháznak, konkrétan Pirker János érseknek ajándékozta. Mindez korábban a katolikus templom tulajdonát képezte. A XX. század elején ugyan a falu megpróbálta ezt a fedőlapot visszaszerezni, mert ekkor került sor egy újabb templombővítésre, de igyekezetük eredménytelennek bizonyult.

Mit érdemes elmondani a dobóruszkai templomról?

A templom eredetileg román stílusban épült, de mára ebből már nem maradt fenn semmi. Azután gótikus szellemben átépítették, amelyből még vannak megmaradt részek, majd a XVI. században reneszánsz ihletésű külsőt kapott, végül kibővült egy barokk toronnyal. Az utolsó bővítésre 1914-ben került sor, azóta kéthajós épületként látható. A kassai múzeum munkatársai ekkor bontották ki a kriptát is, de a maradványokat nem tudták azonosítani. Az első világháború 4 évében a kriptá nyitva állt.

Úgy tudom, 1990-ben ismét napirendre került a szarkofág fedőlapjának kérdése?

Így igaz, úgy döntöttünk, hogy fel kell vennünk a kapcsolatot az egri vár igazgatójával.

Mert a szarkofágnak legalább a másolatát szeretettük volna elkészíttetni. Bodó Sándor igazgató úr, illetve az Illyés Alapítvány segítségével az anyagiakat is meg tudtuk hozzá teremteni. A Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai végezték a munkát, amely 1996-ra elkészült. A szarkofág eredeti oldallapjai ekkor még mellékoltárként szolgáltak, idővel ezekből is készült másolat, és most az oldallapok másolata és az eredeti fedőlap Egerben, az eredeti oldallapok, illetve a fedőlap másolata Dobóruszkán látható. 2006-ban régészeti ásatások folytatók a templomban, ekkor találták meg

a főoltár alatt, mintegy 4-5 méter mélyen Dobó István földi maradványait. A sírjában talált értékek ma a terebesi múzeumban tekinthetők meg.

Ennek apropóján pedig a faluban fellelő kultúra is...

1990 óta tartunk a falunkban Dobó István Napokat. Sokáig a Csemadok egyedül szervezte a rendezvényt, az utóbbi években az önkormányzattal közösen, a falunap keretén belül. Az esemény mindig a templomban kezdődik egy megemlékezéssel, majd a kultúrházban folytatódik, illetve amióta közös rendezvényről van szó, a sportpályán, hiszen mindig júliusban tart-

juk, a legnagyobb melegben. Igyekszünk egri vendégeket is hívni: vagy a városból, vagy a színházból, vagy a várból. Hála az egri kapcsolatoknak, ma már a várban az idegenvezető Dobóruszkát is megemlíti a vár látogatóinak.

Tudomásom szerint nemcsak Egerrel állnak jó kapcsolatban. Valóban?

Fontosnak tartjuk kapcsolatainkat Kárpátaljjal is, hiszen a falu határa egyúttal államhatár is. Bár nem vagyunk határátkelő, 1990-ben sikerült elérnünk, hogy egy napra megnyíljon a jelképes határ, és a mezőn álló zárt kapu kitaruljon azok előtt, akik akarunk ellenére a túloldalon rekedtek. Ekkor találkozhattak—hosszú évtizedek után először—azok a rokonok egymással, akiket a politikai döntés szakított el. Mintegy 1000 ember özönlött át hozzánk ezen a napon. Ez az esemény akkor nagyon nagy dolognak számított, felemelő volt.

Van a faluban még egy látnivaló, az ún. Pásztor Ferenc emlékház. Erről mit illik tudni?

Az egyházzal közösen az egykori kántorházat közösségi házzá alakítottuk, itt kapott helyet az egykori katolikus plébánosunk emlékét őrző helyiség. Pásztor Ferenc 1914 és 1921 között, épp a templom átalakításának idején teljesített nálunk szolgálatot. Később átkerült Beregszászra, majd onnan a Gulágra. Két éve kezdeményezték boldoggá avatását. Ebben az emlékházban tartottuk azt a beszélgetést is, amelynek vendége 2016-ban Gárdonyi Géza dédunokája, Keller Péter író volt.

Végül essék néhány szó a helyi Csemadok alapszervezet 2019-es programjáról is.

Idén megünnepeljük a Csemadok megalakulásának 70. évfordulóját szűkebb körben is, továbbra is ápoljuk a Dobó-hagyományokat, kirándulást szervezünk Kárpátaljára, hogy meglátogathassuk a szerednyei váromot, Dobó halálának helyszínét. Alaposan szeretnénk végigjárni a munkácsit és eljutni Beregszászba.

A Fradi kárpótol mindenért

A hobbi olyan szabadidős tevékenység, amelyet kedvtelésből végzünk, ezért pozitívan hat testre és a lélekre egyaránt. Ha megtaláljuk kedvenc elfoglaltságunkat, a vele töltött idő igazi örömforrássá válik. Ki tud bennünket szakítani a mókuskerékből, elűzi a stresszet. Vannak hobbik, amelyek erősítik az immunrendszert, mások javítják a memóriát, vagy épp kreativitást fejlesztenek. Gabri Lóránt nagykaposi fiatalember, akinek a Ferencvárosi Torna Klubbal kapcsolatos ereklyék gyűjtése a hobija.

Írta: Zsebik Ildikó, ma7.sk
2019. február 27.

De miért épp a Fradi?—teszem fel első kérdésem.

1996 nyarán láttam a tv-ben egy nemzetközi futballmeccset, amelyben az FTC a svéd Göteborggal mérkőzött meg, és bár a svédok fölényesen győztek, bennem elindult valami. Elkezdtém a Fradi iránt érdeklődni, írtam az eredményeit, figyeltem a bajnokság állását, és azon sajnálkoztam, hogy meccseire nem juthatok el. Azután 2004-ben, amikor betöltöttem a 16. életévemet, részt vehettem a Sparta Praha-FTC

összeccsapáson. Felejthetetlen élményként él az emlékezetemben. 2011-től rendszeresen látogatom a focisták és a Fradi női kézilabdázóinak meccseit. 2012-ben ott voltam Dániában a KEK-döntőn is, ahol a ferencvárosi lányok megnyerték a kupát. Egy magyar szurkolói csapattal jutottam ki Dániába, de azóta már voltam Romániában, Horvátországban, két-két alkalommal Németországban, Franciaországban és Macedóniában, valamint jártam Szlovéniában és Montenegróban is a lányokkal. 2016-tól van egy társaság, akik az interneten verbuválódtak, velük járom a fradis összeccsapások helyszíneit.

Mi mindent tartalmaz hatalmas gyűjteményed, illetve honnan szerzed be őket?

Kezdetben mezekre, sálakra, könyvekre tudtam szert tenni, azután megismertem egy volt játékos, Szarka Adrienn, aki segített szert tennem két mezre, amelyet aláírtak a lányok. Ezek közül az egyiket elárvereztem, és a befolyt összeget Bőjte Csaba székelly árváinak ajándékoztam. Közben felfedeztem a Vaterát és a Facebook FTC ereklyék gyűjtői oldalát, most már ott is tudok vásárolni, cserélni...

Most tartod az első kiállításodat?

Igen, addig minden a szobámban volt

bezsúfolva, mások számára most lett először megtekinthető, bár valószínűleg nem utolsó alkalommal. Városunk polgármestere már jelezte: jó lenne, ha a helyi Turisztikai Információs Központban is elérhetővé válna az érdeklődők számára.

Melyek a kiállítás legérdekesebb darabjai?

Van kép fényképem 1913-ból, amelyen a Fradi játszik 1-1 angol csapattal. Van egy műsorfüzetem az 1953-as angol-magyar meccsről, az évszázad mérközéséről. De

mondhatnám azt is, hogy birtokomban van az a focimez, amelyet válogatott meccseken Gera Zoltán viselt 2002 és 2005 között. Valamennyit szeretem, valamennyit a büszkeségem.

Laikusként is látom, hogy nem választottál olcsó hobbit!

Még nincs saját családom, a szüleimmel élek, egyelőre megengedhetem ezt a luxust. Az élmény pedig mindenért kárpótol.

A NAGYKAPOS ÉS VIDÉKE
TÁRSULÁS,
NAGYKAPOS VÁROSA,
A NAGYKAPOSI ERDÉLYI JÁNOS
ALAPISKOLA
A CSEMADOK ERDÉLYI JÁNOS
TERÜLETI VÁLASZTMÁNYA
ÉS NAGYKAPOSI
ALAPSZERVEZETE,
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT AZ

Erdélyi János NAPOKRA

A rendezvény a Csemadok Országos Tanácsának
megbízásából kerül megrendezésre

P R O G R A M

2019. április 5. péntek

09:00 ERDÉLYI JÁNOS MESEMONDÓVERSENY
ERDÉLYI JÁNOS NÉPDALVERSENY
Helyszín: Nagykaposi Városháza Diszterme

14:00 KOSZORÚZÁS ERDÉLYI JÁNOS SZOBRÁNÁL
A MESEMONDÓ ÉS NÉPDALVERSENY
EREDMÉNYHIRDETÉSE ÉS DÍJKIOSZTÓJA
Helyszín: Erdélyi János Alapiskola

16:00 ERDÉLYI JÁNOS GÁLAEST
- Ung-vidék és Bodroghköz Tanítókórusának
műsora
- Könyvbemutató:
„... a népek ajkáról eltanulva...”
Válogatás Erdélyi János népköltési
gyűjteményéből.
Válogatta, összeállította és sajtó alá rendezte:
Demjénné Kovács Erna
- Imregi Karikázó
Az Imregi Asszonykórus műsora
Helyszín: Nagykaposi Városháza Diszterme

18:00 Ünnepi fogadás
Helyszín: Nagykaposi Városháza Diszterme

Az Erdélyi János Napok 2019. április 6-án, szombaton
a Herczegh Géza Emlékkonferenciával
folytatódik.

2019. ÁPRILIS 5 - 6. NAGYKAPOS

HERCZEGH GÉZA EMLÉKKONFERENCIA

HERCZEGH
GÉZA
Emlékvé 90.

A KONFERENCIA FŐVÉDNŐKE:
HERCZEGH MELINDA, NAGYKAPOS DÍSZPOLGÁRA

„Az ember a szíve mélyén
örökké oda való, ahol született.”
/Tamási Áron/

**NAGYKAPOS,
MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ
2019. ÁPRILIS 6., 14.00**

PROGRAM 2019. ÁPRILIS 6. SZOMBAT

- 14.00** Herczegh Géza emléktáblájának megkoszorúzása a nagykaposi Magyar Közösségi Ház falán
- 14.15** Herczegh Géza Emlékkonferencia
Helyszín: nagykaposi Magyar Közösségi Ház nagyterme
1. Az oktató, a kutató és a bíró - egy tanítvány visszaemlékezései Herczegh Gézára
Előadó: Szalayné Sándor Erzsébet, egyetemi tanár, nemzetiségi ombudsmanhelyettes

2. Kollegiális kapcsolattól a barátságig, Herczegh Géza Gábor emlékére
Előadó: Buza János, ny. egyetemi tanár, a Királyhelmeci Városi Egyetem egyik alapítója
3. A Herczegh Károly Alapítvány szerepe az Ung-vidék és Bodroghköz közéletében
Előadó: Gabri Rudolf, a Herczegh Károly Alapítvány kuratóriumi elnöke
A konferencia levezető elnöke: Varga Tibor, a Csemadok Országos Elnökségének tagja
Közreműködnek:
A nagykaposi Erdélyi János Alapiskola jelenlegi és volt diákjai
A CSEMADOK Erdélyi János Vegyeskara

A Herczegh Géza Emlékvé és konferencia szervezője a Nagykapos és Vidéke Társulás

A rendezvény támogatója a Bethlen Gábor Alap

nka
Nemzeti
Kulturális Alap

**RÁKÓCZI
SZÖVETSÉG**

Kiadta a Nagykapos és Vidéke Társulás. Nyilvántartási szám: EV 4922/14. ISSN 2453-8094.
Postacím: Csepely 64, 079 01 Nagykapos. ičo/reg.szám: 35538368
Felelős szerkesztő: Gabri Rudolf. Nyomdai előkészítés: Tomojka Vojtko Béla. E-mail: nvtmagyarhaz@gmail.com.
Kereskedelmi forgalomba nem hozható. Példányszám: 1000. Megjelenik évente négyszer.